

Kretstidning med information och aktiviteter hösten
2008

Teckning Frida Lögdberg

Ordförande har ordet

Nu går sommaren sakta över i höst och det blir åter dags för aktiviteter efter sommarens vila. Passa på att ta del av det rika utbudet av föredrag och naturutflykter som föreningarna tillsammans erbjuder inom samarbetet kring NaturCentrum. Varje årstid erbjuder sina upplevelser i naturen.

Kommunen har givit ut ett förslag till översiktsplan för Linköpings stad. Vi inom Naturskyddsföreningen Linköping kommer att bevaka frågan och naturvårdens intressen.

Björn Ström ordförande

Året på ängen – kretsens blomsteräng, slåtteräng och löväng

Ängen är åkerns moder. Det var ängen som gjorde det möjligt för människan att bli bofast. Den gav vinterfoder till djuren som i sin tur gav gödsel till de fasta åkrarna. Under mer än tusen år, fram till mitten av 1800-talets mitt var ängen bondens viktigaste fodermark.

Skötseln av ängen i Bjärka Säby återupptogs av Naturskyddsföreningen i Linköping 1969. Den första slåttern hölls 1972 och har så årligen fortsatt. Syftet var, enligt ett bevarat dokument, att "skapa en naturlig samlingspunkt för medlemmarna och ge den enskilde tillfälle att själv få bedriva aktiv naturvård" samt att "göra en insats genom att bevara en spillra av det gamla odlingslandskapet genom röjning och slåtter". Ängen ligger ungefär 100 meter söder om den punkt i Bjärka Säby, där järnvägen korsar landsvägen mot Bestorp.

På *våren* görs fagning av ängen. Då räfsas gamla löv och nerfallna kvistar bort för att örter och gräs ska kunna skjuta fart i vårsolen. Då pryder i regel redan blå- och vitsippor delar av området. Det är en trevlig samvaro och småprat med ideellt arbetande medmänniskor. Rast med medhavd matsäck såklart.

Vid *Valborg* samlas vi av tradition och bygger ett majbål av grenar från föregående års röjningar. Tipspromenad för barn och vuxna, matsäck i det gröna. Nu finns fler vårblommor såsom gullviva, smörboll, tandrot och konvalj på gång. Det är mysigt med majbrasans ljus och värme när det skymmer.

Vi sjunger in våren och så småningom går det att grilla korv på glöden.

Under *sommaren* är ängen som vackrast, full av blommor såsom ängskallra, ängskovall, svinrot, kärr- resp. klasefibbla, gökblomster, blåklocka, prästkrage, grönvit nattviol och många, många fler. Nu är dags att njuta. Att ligga på rygg och lyssna till humlesurr och kolla på den blå himlen genom blomsterprakten är helt underbart. En lisa för själen som verkligen ger kraft till livsbatterierna.

I början av augusti är det dags för *slåtter*, då de blommande arterna hunnit fröa av sig. Viktigt är att använda skärande redskap såsom lie eller slåtterbalk. En motorgräsklippares roterande blad fransar upp stjälkarna som då

skadas och lättare får svampangrepp. Vi använder slåtterbalk på en viss yta av ängen dagen före huvudslåttern men slår sedan resten med lie. Detta för att kunna lägga mer arbetsresurser på räfsning och att hänga höet på hässjor. Vi tar rast, blir bjudna på smörgås och svagdricka, pustar ut och tar nya tag.

Det torkade höet ska senare bort från ängen, för att inte ge näring åt marken. Det är just den näringsfattiga jorden som ger ängsblommorna livsutrymme. I vårt fall hämtas oftast höet och blir foder åt kor, hästar eller getter.

På *hösten* glesas träden ut, främst hassel, för att ge mer ljus. Detta för att behålla eller ännu hellre för att få en ännu finare ängsflora och fauna. Avsågade grenar sparas till vårens majbål.

Idag finns inte så många slåtterängar kvar. Anledningen är att man började odla foder istället för att ta gräs från ängen. Miljömålet till 2010 är en fördubbling av slåtterarealen i landet till 10 000 hektar. På 1800-talet fanns omkring en miljon hektar. Vi gör således en bra naturvårdsinsats och tillika en fin kulturgärning genom vårt arbete med ängen.

Vill du också vara med och delta? Du är varmt välkommen!

Inger Nylin-Karlsson

Redaktion:

Ordförande:

Björn Ström

Åbylundsgatan 36

582 36 LINKÖPING

Programansvarig:

Björn Ström

Illustration framsida:

Frida Lögdberg

Grafisk form:

Andreas Sahlman

De stora rovdjuren

Det har blåst mycket kring de stora rovdjuren de senaste decennierna och än är det inte ro.

Både varg och björn ökar i antal och utbredning, och både forskningen och allmänhetens erfarenhet av stora rovdjur ökar stadigt. Konflikten är stark mellan vissa jägare som inte vill tillåta varg att existera i landet överhuvudtaget, till dem som ser det som rätt och riktigt att även de stora rovdjuren ska få finnas. Flertalet svenskar är med positiva till varg.

Lagstiftningen ses över. Rovdjursutredningen gick på remiss under vintern och våren 2008, och tåmligen snart ska det resultera i konkreta förslag till ny lagstiftning.

En som har arbetat med de stora rovdjuren i mer än 30 år är Anders Bjärvall. Under 30 år var han en av de två på Naturvårdsverket som handlade rovdjursfrågor. Det gällde att sammanjämka samhällets beslut om skydd för den biologiska mångfalden med åsikter och viljor från olika delar av landet. Det gällde att stimulera till forskning som kunde hjälpa oss till en

mer kunskap om rovdjurens beteenden. När Anders Bjärvall nyligen gick i pension publicerade han en mycket läsvärd bok (**Trettio år med rovdjur**) med spännande minnen som ger oss både inblickar och utblickar i en dramatisk värld och period.

Anders Bjärvall kommer till Godtemplargården, Repslagargatan 9 i Norrköping måndag den 13 oktober kl. 19.00 för att berätta och diskutera.

Naturskyddsföreningen i Norrköping och länsförbundet samt Rovdjursföreningen organiserar. Kontaktpersoner Göran Esbjörnson och Göran Toss (0768-306064).

Göran Toss

Naturnatten mellan den 5 juni till 6 juni 2008

Vi var upp till ett tjugotal naturintresserade personer som deltog i de olika aktiviteter, med tema fåglar, som ordnats av vår förening. De flesta av oss var fullvuxna p.g.a. den sena tiden men en duktig tolvåring charmade oss med sin iver att dels få nya och dels testa sina egna fågelkunskaper.

Kvällen började med en cykeltur i Tinnerö eklandskap med naturguide för att lyssna till kvällens och nattens fåglar. Vi skådade en del fåglar i Smedstad dammar men mest blev det att lyssna till de olika fåglarna såsom gulsparr, bofink, trädgårdssångare, stjärtmes bl.a. Vi hörde inte någon kornknarr eller gräshoppsångare denna tur men fick istället se både dovhjortar och rådjur.

Väl framme på Rödberget vid Rosenkällasjön kunde vi även spana in fågellivet i sjön genom en uppställd tubkikare. Kaffe med tilltugg fanns att få. Det var en ljuvlig kväll och natt även fast vi måste avstå från utlovad brasa då brandrisken var för stor.

Vi var fem stycken kvar över natten för att vara på plats till gökottan klockan 4.

Ytterligare sex morgonpigga fågelskådare var med på denna guidning. Vi fick både fågelkunskap och historiken om Rosenkälla gård av duktiga naturguider. Visst hörde vi göken från flera håll. Starkast från väster vill jag minnas – **"bäster" gök. Tiden tycks gå extra fort när man skådar fågel.**

Efter skådning i ett av fågeltornen, där vi kollade på knöl- och sångsvanar, sothönan, svarthakedoppingar m.fl., blev vi ordentligt hungriga innan vi var tillbaka till Rödberget för att äta frukost. På vägen tillbaka dit fick vi se en raritet i nya våtmarken vid Edhaga, smådopping!

Vi åttatiden på morgon bröt vi upp och det var dags för några av oss att ta igen den sömn vi skjutit upp.

Sagor för barn vid jättegrytorna intill Trädgårdsföreningen avslutade naturnatten.

Du som inte var med denna gång, får ny chans nästa år.

Inger Nylin-Karlsson

Förslag till Översiktsplan för staden Linköping

Kommunen har kommit med ett förslag till ny översiktsplan för staden Linköping. Det är första gången sedan 1970-talet som man har tagit fram en översiktsplan där man redovisar hur Linköping kan tänkas växa i framtiden. Planförslaget följer en prognos för befolkningsökningen som bygger på den ökning som kommunen har haft de senaste trettio åren. Linköpings stad har idag runt 100.000 invånare av kommunens totalt 140.000.

En ledstjärna för förslaget är att man vill förtäta staden och utvidga innerstaden mot norr och öster över Stångån. En ny järnvägsstation skall byggas öster om Stångån ihop med att den nya snabbjärnvägen Ostlänken till Stockholm byggs. Jämfört med andra städer har Linköping en ganska utspridd bebyggelse med stadskärnan och externhandeln i Tornby placerat relativt långt från stora bostadsområdena i söder och väster. Detta är en följd av att staden varit trängd mellan Saabs flygfält och tidigare militärens övningsområde.

Man skulle också t ex kunna bygga utmed den överdimensionerade infarten från motorvägen in mot Vallarondellen.

Planförslaget omfattar inte Malmslätt eller Slaka fastän orterna enligt planförslaget nästan växer ihop med staden. Kopplingen till expansion av kommunens småorter och landsbygd saknas.

En brist i förslaget är att man inte vill redovisa grönstråk och naturområden inne i bostadsområdena. Det finns många mindre naturområden i Linköping som inte bör exploateras med bebyggelse. Kommunen kommer dock att göra en separat grönstrukturplan senare.

Man har bara tagit med grönområden större än 20 ha i översiktsplaneförslaget.

Det är viktigt att värna grönstråk och naturområden i Linköping.

I planen diskuteras hur trafiken utvecklas och hur man kan få till ett trendbrott i utvecklingen av biltrafiken. Om man satsar på ökad cykeltrafik och en bättre kollektivtrafik med t ex spårbunden trafik kan man nå detta mål. Detta scenario är de enda rimliga om vi skall kunna bidra till att uppnå framtida utsläppsmål av klimatpåverkande gaser.

Östersjöseminarie under hösten

Länsförbundets vattengrupp bjuder under hösten in till ett seminarium i Norrköping om situationen i Östersjön.

Program och datum är inte slutligt planerat, men vi kommer under dagen att få lära oss mer om situationen i Östersjön. Sist men inte minst kommer vi under dagen ges tillfälle för diskussioner om vattenfrågor, vilket ska kunna leda vidare till framtida

Järnvägen behöver få en ökad andel av gods-transporterna. Idag skickas det inget järnvägsgods till eller från Linköping. Det behövs satsningar på ny modern infrastruktur för att man skall kunna hantera järnvägsgods till och från Linköping i framtiden. Detta behov framgår inte tydligt i översiktsplanen.

Kretsen kommer att lämna in ett remissyttrande under augusti.

Björn Ström

aktiviteter inom Vattengruppen.

Mer info erhålls via andreas@sahlman.net eller www.ostergotland.naturskyddsforeningen.se

Andreas Sahlman

Vandring i Åsvikelandets naturreservat

Östergötlands största sammanhängande naturreservat består av fyra stora intilliggande skärgårdsreservat söder om Valdemarsvik. Det är Kvädö, Licknevarpsfjärdens, Torrö och Åsvikelandets naturreservat som omfattar en fin variation av fastlandsängar, skogar, stränder, öar och skär och fjärdar. Som gjort för långvandring!

På de inre delarna sker ett begränsat jordbruk och skogsbruk bland annat för att bevara de öppna markerna. Längre ut finns skogar som lämnats för naturlig utveckling. Genom Åsvikelandet ut till det lilla fiskar- och fritidshussamhället på Torrö byggdes en grusväg efter lång debatt och överklaganden under 1980-90-talen. Säg vad man vill om ingreppet, men vägen gör det lättare att gå ända ut till havet. Både på Kvädö och Torrö har man utsikt mot det öppna havet, vilket kan vara fagert sommartid men mäktigt blåsiga höstdagar och än mer vinterdagar när strandvegetationen är inklädd i ispansar och vågorna brusar.

Under vårnätterna hör man alfågel och ejder spela på fjärdarna och någon berguv ropar. Försommarnätterna färgas av nattskärrans spinnande sång, trastsången och rådjur som betar på ängarna och skäller av oro ibland.

Söndag den 28. september **gör vi en heldagsvandring på Åsvikelandet** och hoppas på vackra höstfärger, spännande svampar, lavar och möten med havsörn och andra fåglar. Tid och plats för samling - läs Naturcentrumprogrammet!

Göran Toss

Foto: Göran Toss

Anlita en Närnaturguide

Naturskyddsföreningen, Studieförbundet och Sveriges ornitologiska förening har på riksplanet 2004-2007 bedrivit ett treårigt utbildningsprojekt av närnaturguider. Här i Linköping genomförde vi 2005-2006 en lokal utbildning av närnaturguider med ett tjugotal deltagare. Utbildningen genomfördes som ett samarbete mellan Naturskyddsföreningen Linköping, Studie-

förbundet och Föreningen Linköpings ekopark. Nästa steg i projektet blev att bilda regionala nätverk av närnaturguider s.k. guidenoder. Här i Östergötland bildade vi 2006 en guidenod med Linköping som bas.

Varje onsdag i maj och juni har några närnaturguider genomfört lunchguidningar i centrala Linköping eller Trädgårdsföreningen. Lunchguidningarna håller på en halvtimme och börjar 12.30.

Närnaturguiderna fortsätter med lunchguidningar i september. Se programmet för detaljer.

Om man behöver en närnaturguide till ett arrangemang eller för t ex en utflykt med sin arbetsplats kan man kontakta Björn Ström tel. 013-103451.

Björn Ström

Artportalen

Artportalen är en nationell databas för artinformation. Där kan man t ex få information om aktuella fågelobservationer för en viss lokal eller t.ex. en kommun eller ett landskap. Alla som vill kan skaffa ett konto på artportalen och rapportera sina artobservationer. Det ligger cirka 10 miljoner observationer av arter

i artportalen, varav 9 miljoner är fåglar

Resultatet av inventeringsprojektet Östergötlands dagfjärilar genomfört av Entomologiska föreningen Östergötland finns nu t ex tillgängligt i sin helhet via artportalen. Artportalen når man via <http://www.artportalen.se>.

Fältbiologernas verksamhet

Fältbiologerna är Sveriges största förening för barn och ungdomar som är intresserade av natur och miljö.

[Foto Jennie Wadman]

Fältbiologerna anordnar kurser, utflykter och utbildningar för att sprida kunskap om natur och miljö. Föreningen bedriver också opinionsbildning och försöker påverka myndigheter, politiker, företag, organisationer och allmänhet till att skapa en bättre värld.

Fältbiologernas medlemmar är organiserade i lokalgrupper runtom i landet. I Östergötland, vilket tillhör distrikt Sörmland-Östgöta, finns det för närvarande två aktiva klubbar, Linköping och Peking (Norrköping).

Linköpingsklubben är klubben för medlemmar som bor i Linköpings kommun. Klubben har ungefär 15 aktiva medlemmar. Det brukar hända något nästan varje vecka!

Inbjudan till styrelsemöten

Medlemmar är välkomna till våra styrelsemöten om du vill höra vad vi diskuterar på styrelsemöten eller om du har något som du vill framföra till styrelsen. Våra styrelsemöten brukar vara i fågelklubbens lokal på Drottninggatan 34 kl.18:00.

Hör av dig till ordförande Björn Ström om du vill delta på något styrelsemöte. Kontaktuppgifter finns på sista sidan.

Kretsstyrelsen

Om du vill veta mer om vad som händer i Linköpingsklubben kontaktar du Maria Weber:

Telefon: 013-10 0116 eller 0708-65 3217

E-post: [lord_of_maria\[at\]hotmail.com](mailto:lord_of_maria@hotmail.com)

Du kan även läsa mer på <http://www.fb-so.se/>.

FÄLTBIOLOGERNA
natur ungdomar miljö

Ta stadsbussen till Närnaturen.

Stadsbussarna ger många möjligheter att komma ut i närnaturen runt Linköping. Det är många gånger en fördel att kunna vandra mellan två punkter. Här kommer några förslag till vandringar man kan göra med utgångspunkt från stadsbussarna. Så skaffa en karta och tidtabell och upptäck närnaturen runt staden.

Tinnerö eklandskap.

Man kan ta linje 1, 16 eller 17 till hållplats Hässlegatan och vandra genom Vidingsjö motionscentrum till Tinnerö eklandskap. Avsluta i norra delen och ta linje 1 från Djurgården. Man når också Tinnerö eklandskap via Linje 16 eller linje 17 hållplats Ålerydsvägen Västra.

Ta linje 12 till ändhållplatsen Landbogatan i Lambohov och vandra mot Halshöga i Tinnerö eklandskap. Man kan då också göra ett besök i den fina lövskogen Granåsen mellan Slaka kyrka och Lambohov.

Rydsskogen

Res med linje 3 till Rydsvägens ändhållplats och ta en tur genom Rydsskogen till Skäggetorp.

Vallaskogen

Ta bussen till Gamla Linköping och gå genom Vallaskogen ned till den nya dragningen av linje 2 söder om universitetet eller vandra bort mot Djurgården.

Malmslätt

Ta linje 13 till Malmslätt och vandra till Glyttingebadet/ Skäggetorp på cykelbanan som börjar vid Kärna kyrka. Passa på att besöka Kärna mosse.

Stångån

Ta linje 16,17 eller 18 till hållplats Stationsgatan och vandra utmed Stångån in mot centrala Linköping.

Björn Ström

Kajan kommenterar **(Som kaja ser man ett och annat när man flyger hem för natten.....)**

En kommunal nämndordförande ville sätta en gummipool i Stångån så att man skulle kunna bada i ån vid hotellet. Är det inte bättre att satsa på att Stångåns vatten blir så rent att man kan bada i åns eget vatten?

Det har blivit inne att bygga höga hus i staden. Det är alltid bra med fler orienteringspunkter i stadslandskapet när man flyger.

Byggbolagen vill bygga på Folkungavallen och ny fotbollsarena skulle byggas vid Cloetta Center på bandybanan som flyttas till Vidingsjö. Så kan det bli när man vill förnya staden. Nu blev det inte riktigt så dyrt. Fotbollsarenan är tänkt att hamna på åkermark längre österut.

Byggstarten av en ny vägsträckning till Sturefors är nära. Tyvärr kommer man att dra den genom eklandskapet öster om Edsberga by. Vägen hade lika gärna kunnat få en sträckning väster om nuvarande läge. Byggandet av vägen har varit en utdragen process och har aldrig prövats enligt nuvarande miljölagstiftning.

Kommunen har infört avgift på parkeringen vid Cupolen. Det kostar tio kronor för fyra timmar, sedan blir det dyrare med tio kronor per timme. Det behövs en pendlar- och dagsparkering i staden. Med nuvarande prissättning lyckas man effektivt motverka detta syfte. Man har verkligen lyckats tömma parkeringen vid Cupolen från bilar. Den 15 juni infördes ny linjesträckning för stadsbussarna i Linköping. Kanske kan de nya stomlinjerna göra det lättare för ovana bussresenärer att hitta rätt bland busslinjerna. Det var inte så lätt med det förra linjenätet.

Kretstidning med information och aktiviteter hösten 2008

Avsändare: Naturskyddsföreningen Linköping, c/o
Björn Ström
Åbylundsgatan 36
582 36 LINKÖPING

Bli programutdelare.

Cirka hälften av upplagan av detta program delas ut av medlemmar som ställer upp som programutdelare i sitt område. En utdelare delar ut program för några postnummer. På detta sätt spar vi portokostnader och får pengar som kan användas till aktiviteter i kretsen.

Om du vill bli programutdelare kontakta Björn Ström 013-103451.

Medlemskap i Naturskyddsföreningen

Ordinarie medlemsavgift för år 2008 är 295 kr vid engångsbetalning eller 24 kr/mån via autogiro. Familjemedlemsavgift (hela familjen) för år 2008 är 365 kr vid engångsbetalning eller 30 kr/mån via autogiro. För ungdom under 25 år är medlemsavgiften 195 kr eller 16 kr/mån via autogiro.

Medlemsavgiften sätts in på plusgiro 90 19 09-2 (**Naturskyddsföreningen – Riks**). Du kan också bli medlem via hemsidan: <http://www.naturskyddsforeningen.se>

Medlemmars adressändringar meddelas direkt till riksorganisationen i Stockholm
Svenska Naturskyddsföreningen
Box 4625, 116 91 Stockholm
tel 08-702 65 00.

Efterlysning av bilder till vårt program

Vi efterlyser bilder som vi kostnadsfritt kan använda i kommande programtidningar. Du får med ditt namn som fotograf. Bilderna mailas enklast till andreas@sahlman.net.

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen Linköping är en lokal krets av Svenska Naturskyddsföreningen. Lokala kretsar finns i nästan alla Sveriges kommuner. I Linköping är vi en av de största ideella föreningarna.

Detta gör vi i Linköping:

- ⇒ Tar del av och försöker påverka kommunala beslut som rör natur- och miljöfrågor
- ⇒ Ordnar utflykter och föredrag för att sprida kunskap och förståelse för naturen omkring oss
- ⇒ Praktiskt naturvårdsarbete, bl.a. genom skötsel av vår äng.

Kretsstyrelsen 2008

Ordförande	Björn Ström 013-10 34 51	Åbylundsgatan 36 582 36 LINKÖPING
Vice ordf.	Pär Thorell 013-12 35 78	Dalslund Gärdala 590 41 RIMFORSA
Sekreterare	Göran Toss 013-12 13 11	Rådjursvägen 5 587 31 LINKÖPING
Kassör	Andreas Sahlman 013-14 48 27	Atlasgatan 3A 582 43 LINKÖPING
Ledamot	Inger Nylin-Karlsson 013-12 68 82	Åbylundsgatan 21B 582 36 LINKÖPING

Våra e-postadresser finner du på webbplatsen
<http://www.linkoping.naturskyddsforeningen.se>

Styrelsen har möten **ungefär en gång per månad**. Medlemmar är välkomna att närvara vid styrelsemötena och även ta upp enskilda frågor. Hör av Er till ordförande Björn Ström.

Naturskyddsföreningen
Linköping